



Kultura, Kirola eta Garapen Jasangarria: Etorkizun Komun Baterantz



Uda Ikastaro honetan, kulturak eta kirolak garapen jasangarrian duen zeregina aztertuko da, bereziki Euskadin.

Uzt. 08 2025

Kod. K05-25

Mod.:

Aurrez aurrekoa

Edizioa

2025

Jarduera mota

Uda Ikastaroa

Data

Uzt. 08 2025

Kokalekua

Bizkaia Aretoa-UPV/EHU

Hizkuntzak

Gaztelera Euskara

Balio akademikoa

10 ordu

Antolakuntza Batzordea

Fundación
BBVA



Azalpena

2024ko irailean, New Yorken, Etorkizunaren Goi Bilera egin zen, bi helbururekin: batetik, nazioarteko konpromisoak betetzeko ahaleginak bizkortzea eta bestetik, erronka eta aukera berriei erantzuteko neurri zehatzak hartzea.

Goi-bilera goi-mailako ekitaldia izan zen, eta munduko agintariak bildu zituen nazioarteko adostasun berri bat lortu eta hala, oraina hobetzeko eta etorkizuna babesteko. Goi-bileraren esparruan, Nazio Batuen egoitzan bildutako estatuburuak eta gobernuburuak Etorkizunerako Ituna onartu zuten, pertsonen, planetaren eta oparotasunaren aldeko ekintza plana garatzeko konpromisoa jasotzen duen etapa berria hasteko.

Etorkizunerako Ituna gobernuen artean negoziatutako eta ekintzara bideratutako ituna da, eta honako gai hauei buruzko kapituluak ditu: garapen iraunkorra eta garapenaren finantzaketa; nazioarteko bakea eta segurtasuna; zientzia, teknologia eta berrikuntza eta lankidetzaren digitala; gazteak eta etorkizuneko belaunaldiak; eta munduko gobernantzaren eraldaketa.

Testuinguru horretan, Uda Ikastaro honetan kulturak eta kirolak garapen jasangarrian duen zeregina aztertuko da, bereziki Euskadin, eta gai hauek landuko dira:

- Kultura- eta hizkuntza-aniztasuna GJHetan: Kulturak eta hizkuntzek 2030 Agendan duten garrantzia. Azpimarratuz, GJH 18. helburuak Euskadi eta 4, 11 eta 16 GJHei egindako ekarpena.
- Kirola eta GJHak: Kirola garapen jasangarrirako tresna eta katalizatzaile gisa. Benetako eragina lortzeko garapen-helburu zehatzak dituzten kirol-jardueren artikulazioa.
- Gazteak eta GJHak: Pertsona gazteak GJHak betetzera hurbilduko gaituzten ekintzak diseinatu, inplementatu eta eztabaidan jar ditzaketen aldaketarako eragile aktibo gisa.

Helburuak

Kultura eta kirolak garapen iraunkorrean duen zeregina aztertzea, Agenda 2030 eta Etorkizunerako Itunaren esparruan lortutako lorpenak eta etorkizuneko erronkak aztertuz.

Kultura eta kirola erronka orokorren baitan, funtsezko ardatz gisa jotzen dituzten proposamen berriak sortzea, eta baita gizarte jasangarri, erresiliente eta inklusiboagoetarako eraldatzeko eragile gisa ere.

Ikastaroaren laguntzaile espezifikoak



Programa

2025-07-08

09:00 - 09:15	Registro / Erregistroa
09:15 - 09:25	Inaugurazio instituzionala. Parte hartzeko ordena: Estíbaliz Sáez de Cámara Oleaga Red Española Desarrollo Sostenible. REDS SDSN Spain - Presidenta Asier Aranbarri Urzelai Gobierno Vasco - Director de Innovacion Social Estitxu Garai Artetxe UPV/EHU - Bizkaiko Campuseko eta Komunikazioko Errektoreordea
09:25 - 09:40	“Cities and Regions of tomorrow: unleashing the transformative power of SDGs” Anaclaudia Roszbach Organización de Naciones Unidas (ONU) - Vicesecretaría general de ONU y Directora ejecutiva de ONU Habitat
09:40 - 10:30	“El deporte en el marco del desarrollo sostenible: un enfoque integral” Rita Ricobelli Corradi Consultora internacional en desarrollo sostenible y deporte - Investigadora y asesora experta en deporte y sostenibilidad
10:30 - 11:30	Mahai ingurua: “Deporte, salud emocional y desarrollo profesional: Oportunidades y desafíos para un desarrollo sostenible” Marta Ares Godoy Red Española Desarrollo Sostenible. REDS SDSN Spain - Directora (Moderatzailea) Isabel Iturbe Mach Bilbao Basket - Presidenta Eukene Arana -varas ZAIN - CEO. Especialista en Protección infanto-juvenil Gorka Etxeberria - Futbol 00 - Presidente Olatz Legarza Albizuri Basqueteam - Coordinadora general
11:30 - 12:15	Pausa-Café
12:15 - 12:35	“Jovenes y Agenda 2030. Conversatorio” Alejandro Rijo Red Española Desarrollo Sostenible. REDS SDSN Spain - Coordinador de proyectos Diego Manuel Espasa Labrador Estudiante de la Universidad del País Vasco (UPV/EHU) - Participante en el proyecto Jovenes 2030.
12:35 - 13:35	Mahai ingurua: “ Jóvenes contra la discriminación y promoviendo la inclusión social en y a través del deporte” Begoña Guzman Sanchez UN etxea - Responsable de Cultura (Moderatzailea) Esther Saugga Kamanga Influencers Club Asmae Ourdi El Alaoui Red comunitaria de acogida a infancia y juventud migrada a través del deporte y el euskera en Eibar Rafael Flores Toledo Máster en Derecho Deportivo Sara Mauleón Carbayo Creadora audiovisual
13:35 - 13:45	Itxiera Arantza Acha De la Presa UN etxea - Directora Mikel Hidalgo Bordegarai Gobierno Vasco - Asesor. Dirección de Innovación Social

Zuzendaritza



Estíbaliz Sáez de Cámara Oleaga

Universidad del País Vasco/Euskal Herriko Unibertsitatea (UPV/EHU)

Doktorea Ingurumen Ingeniaritzan Doktorea eta Ingurumen Teknologien irakaslea Ingeniaritza Kimikoa eta Ingurumen Ingeniaritza Sailean, Bilboko Ingeniaritza Eskolan. 2017tik 2025era UPV / EHUn Iraunkortasun eta Gizarte Konpromisoaren arloko zuzendaria da. Ekonomia Zirkularra: aplikazioa enpresan masterraren batzorde akademikoaren kidea da. Espainiako Garapen Iraunkorrerako Sarearen (REDS) lehendakaria da. Gaur egun, Bilboko Ingeniaritza Eskolako Kalitate, Jasangarritasun eta Prestakuntza Dualeko zuzendariordea ere.

Irakasleak



Arantza Acha De la Presa

Biologian lizentziaduna Euskal Herriko Unibertsitatean, eta Kontserbazio eta Landa Garapeneko masterra du Kenteko Unibertsitatean (Erresuma Batua). Zazpi urtez lan egin du Indonesiako Unescoren Bulegoko Ingurumen Zientzien Unitatearekin, bi urtez Unesco Etxearen eta Eusko Jaurlaritzaren beka-programaren onuradun gisa eta, ondoren, aholkulari gisa. Bere lana Indonesian, Ekialdeko Timorren, Filipinetan eta Vietnamen garapen iraunkorra sustatzea izan zen. 2014az geroztik, Unesco Etxea Euskal Herriko Unesco Zentroko zuzendaria da.



Eukene Arana -varas

Eukene Arana Zain kooperatibako zuzendaria da, eta erreferentziazko erakundea da haurren babesean eta ongizatean, batez ere kirol arloan. Lehen Hezkuntzako graduatua da, genero-berdintasunean eta kirol-inguruneetan haurrak babesteko prestakuntza espezializatua du, eta haur eta nerabeentzako espazio seguruak sortzera bideratutako proiektu berritzaileen buru da. Bere ibilbide profesionalean, haurren indarkeria kasuetan zuzeneko esku-hartzea eta profesionalen, familien eta erakundeen prestakuntza eta sentsibilizazioa uztartzen dira. Legebiltzarkidea izan zen Eusko Legebiltzarrean. Bertan, haurren sexu-abusuei buruzko lehen txostena bultzatu zuen Legebiltzarrean, eta haurren eskubideen, berdintasunaren eta LGTBIQ+ kolektiboaren aldeko lege-ekimenak sustatu zituen. El Salvadorren eta Hondurasen ere nazioarteko eragina izan du, eta haurrak babesteko sistemak eta sexu-eta ugalketa-eskubideak indartzeko ekintzetan parte hartu du.



Marta Ares Godoy

Marta Ares Godoy Garapen Iraunkorrerako Espainiako Sarearen zuzendaria da gaur egun, NNUUk babestutako SDSN sare globalaren antena. UPV/EHuko Hegoa Institutuan Nazioarteko Lankidetzako ikasketak egin zituen eta FLACSO-Argentina maisutza du Politika Publikoetan. Bere ibilbide profesionalean gizarte-politikak, nazioarteko lankidetzak eta garapen iraunkorra sartzen dira, eta arlo horietan lan egin du hainbat erakunde eta erakunde publiko, pribatu eta sozialetatik. Bilboko Otxarkoaga auzoan hasi zuen bere karrera proiektu sozialen teknikari gisa, eta geroago

Latinoamerikako nazioarteko lankidetzaren programen arduradun gisa jardun zuen. Elankidetzaren Garapenerako Lankidetzaren Euskal Agentziaren lehen zuzendaria izan zen. Ondoren, bere ezagutza eta esperientzia sakondu zituen, hainbat fundaziotako garapen jasangarriaren arduradun gisa. Pandemiaren ondoren, Bartzelonako Osasun Globaleko Institutuan (ISGlobal) sartu zen, translazio eta analisi sailean. Etapa horretan, REDSekin lankidetzan hasi zen, GJHak politika publikoetan integratzeko partaidetza-prozesuak bultzatuz.



Diego Manuel Espasa Labrador

UPV/EHU

Diego Espasak legalitatea, justizia eta etika bezalako printzipioekin konprometitutako gizaki eta legelartza du bere burua. Zuzenbidean graduatua da UPV/EHU eta, gaur egun, Nazioarteko Ikasketetan Masterra ikasten ari da. Prestakuntza espezifikoak du Nazioarteko Zuzenbidean, Laguntza Humanitarioan, Garapenerako Lankidetzan eta 2030 Agendan. Bere esperientzia profesionala Espainiako Gurutze Gorria edo ACNUR – Comité español (Euskal Batzordea) bezalako erakundeetan kokatzen da. Unibertsitate-egituraren parte hartzen du Ikasleen Kontseiluko Araudi eta Kudeaketa Juridikoko lehendakariorde gisa, eta hainbat batzordetan hautatu eta izendatu dute. Hainbat sari eta errekonozimendu jaso ditu, programa ezberdinetan parte hartzeaz gain, Eusko Jaurlaritzak, UPV/EHUk, Donostiako Udalak, REDSek, UN Etxeak edo Euskadiko Gazteriaren Kontseiluak Nazioarteko Zuzenbidearen eta giza eskubideen alde egindako lanagatik. Giza eskubideei buruzko nazioarteko biltzarretan erakutsi ditu bere lanak, eta, gaur egun, Nazioarteko Zuzenbideari, Errefuxiatuen Nazioarteko Zuzenbideari edo Nazioarteko Harremanen Teoriari buruz idazten du, besteak beste.



Gorka Etxeberria -

Entrenatzailea, zuzendaria, kudeatzailea, coach-a eta futboleko aholkularia, Gorkak futboleko taldeak eta klubak entrenatzen eta zuzentzen eman ditu azken 30 urteak, baita futbolariak eta entrenatzaile erdiprofesionalak orientatzen eta gidatzen ere. Emigratzen aitzindaria izan da (artean ia inork emigratzen ez zuenean), eta Arabiar Emirerri Batuetan, Salamancan, Gasteizen, Zaragozan, Gironan, Ingalaterran, Australian eta Madrilan bizi eta lan egin du. Azken urteetan portaeraren eta buru-errendimenduaren entrenamenduan espezializatua, gaur egun Entrenofutbol Academy hobekuntza-akademia zuzentzen du, Entrenamente Club prestakuntza-konferentzien programa, eta Futbol 00 Elkarteko presidentea eta zuzendaria da. Elkarrekin horretatik, lehia-jokabide etikoei buruzko proiektu herritzaile bat prestatzen du euskal futbol osorako, eta datorren denboraldian argitaratuko da.



Rafael Flores Toledo

Nazioarteko Harremanetan eta Zuzenbidean graduatu nintzen 2024an Deustuko Unibertsitatean. Orain International Sports Law arloko master bat ikasten ari naiz orain, dagokion Abokatutzan eta Prokuran sartzeko masterrarekin batera. Nire etorkizun profesionala nire hezkuntza- eta lanbide-garapenaren hiru zutabeak aintzat hartzen dituen esparru batera bideratu nahi ditut: kirola, nazioarteko harremanak eta giza eskubideak. Arlo horietan Gradu Amaierako lanak egin ondoren, lan horietako bat Revista Española de Derecho Deportivo aldizkarian argitaratzea lortu nuen, kirolarien adierazpen askatasunaren inguruko problematikari helduz. Prozesu horretan guztian, Euskadiko Gazteriaren Kontseiluaren Etikasi Programan parte hartzeko aukera izan nuen, eta UN Etxean egin nituen praktikak, aldi labur batez, eta, ondoren, lankidetzaz horrekin jarraitu nuen GJHein lotutako hainbat ekitalditan. Gaur egun, harreman hori mantentzen dut UN Etxearekin, erakundeko bazkide izanik.



Begoña Guzman Sanchez

UN Etxea

Responsable de Cultura en UN Etxea-Asociación del País Vasco para la UNESCO. Licenciada en Historia por la Universidad de Deusto, Begoña se ha ido especializando en gestión de patrimonio cultural, diversidad cultural y sostenibilidad. Posee experiencia como mediadora en museos, consultora en patrimonio industrial y gestora cultural. Es en la Oficina Regional de Cultura de la UNESCO para América Latina y el Caribe (La Habana, Cuba), como consultora desde 2011 al 2015, donde se inicia y desarrolla profesionalmente en la dimensión cultural del desarrollo. Entre el 2016 y el 2019 se desempeña en el ámbito de la formación y el acompañamiento profesional a colectivos vulnerados en situación de desempleo. Desde 2020 es la responsable de cultura de UN Etxea, donde implementa proyectos en torno a la dimensión cultural del desarrollo, los derechos culturales y la educación artística y patrimonial con especial énfasis en la juventud como agentes de transformación. Es autora de “Cultura y Desarrollo Sostenible. Guía teórica y práctica para la sostenibilidad” (UN Etxea, 2020) y “Arte, Educación y Desarrollo. La Educación artística en el ámbito socioeducativo vasco” (UNESCO Etxea, 2018)



Mikel Hidalgo Bordegarai

Bere ibilbide profesionala zerbitzu profesionalen enpresa nagusietako batean auditore gisa hasi ondoren, bost urtez inbertsio-analista gisa lan egin zuen arrisku-kapitaleko funtsen kudeatzaile batean. Duela bi urtetik, gizarte-trantsizioko proiektuak koordinatzeko aholkulari lanetan ari da.



Isabel Iturbe Mach

Bilbao Basket taldeko presidentea eta bere Fundazioko arduraduna eta Bizkaiko Emakumezko Enpresari eta Zuzendarien Elkarteko (AED) presidentea. Biologia Zientzietan lizentziaduna UPV/EHU. Bromatologia eta Nutrizioko masterra, Madrilgo Complutense Unibertsitatean. Lan munduan lehen aldiz sartzea beka bidez Kirol Kontseilu Gorenean. Enpresa Zuzendaritzako Masterra (MBA), UPV/EHU. Administrazio Kontseiluei buruzko ikastaroa (ESADE). Bere ibilbide profesionala lan teknikitik profil komertzial eta enpresarialagora igaro da, aholkularitzaren eta proiektuen kudeaketaren bidez.



Olatz Legarza Albizuri

Fundacion Basque Team Fundazioa



Sara Mauleón Carbayo

Aditua marketinean, ikus-entzunezko produktorean eta musikan. Kultura- eta sormen-industrietarako marketinean espezializatutako MAULEÓN agentzia zuzentzen du. Hamarkada bateko ibilbidea du, eta artistei, enpresei eta kultura-eragileei laguntzen die bere marka pertsonala garatzen eta ingurune digitaletan komunikatzeko edukia sortzen, betiere ikuspegi estrategiko eta benetakotik. UPV/EHU Ikus-entzunezko Komunikazioan graduatua, MBAe3 Ekintzailatza eta Enpresa Zuzendaritzako masterrarekin osatu zuen bere prestakuntza. (H) emen Elkarteko presidentea da. Euskadiko ikus-entzunezkoen eta arte eszenikoen arloko emakumeen elkarte da, eta AUKERA mentoría-programa bultzatzen du. Gainera, Alemaniako DieSeriale jaialdian epaimahaikide izan da, eta Radio Televisión Española HAZ plataforman

trebatzaile, marketin etikoan aditu gisa. Halaber, Delenda Est metal alternatiboko taldeko gitarra-jotzailea da, eta ikus-entzunezko hainbat lan ekoizten ditu, hala nola "Entre Dos Mundos" dokumentala eta Gasteizko lehen film kolektiborako zuzendutako "Muga" film laburra. Asmo nagusia tokiko eta nazioarteko kultura- eta sormen-proiektuetan dagoen talentu infinituari ahotsa ematea da.



Asmae Ourdi El Alaoui

DEBEGESA

Asmae Ourdi soziologoa, feminista interseksionala eta arrazismoaren aurkakoa da. Debarreneko garapen ekonomikoko agentzia lan egiten du enplegu eta lan-orientazio teknikari gisa, eta gizarteratzearekin, arrazakeriaren aurkako borrokarekin eta kirolaren esparruan duen konpromisoagatik aitortzen zaio. Hirugarren lerroan jokatu du Eibar Rugby Taldean, emakumezkoen Ohorezko Mailan lehiatuz, eta hondartzako errugbiko Espainiako selekzioan parte hartu du, Espainia nazioarteko txapelketetan ordezkatzuz. Dibulgatzaile interseksionala ere bada, eta hizlari gisa gonbidatua arrazakeriari eta kirolari buruzko mintegietan. Bazterketa ekonomikoan dauden gazteek aurre egin behar dieten oztopo ekonomiko, instituzional eta kulturalak ikusarazi ditu, hala nola familiako kirol-jardueren kostu handiak. Azkenik, kirola sustatzen du, identitate anitzak, kohesio komunitarioa eta kulturarteko sozializazio-espazioa eraikitzeko bide gisa. Gaur egun, GARENA ELKARTEA sortu du, interseksionalitatea sustatzea helburu duen erakundea, esku-hartze sozialeko, sentsibilizazio eta trebakuntzako proiektuen oinarri gisa.



Rita Ricobelli Corradi

Garapen iraunkorreko aholkularia, esparru akademikoaren eta beste sektore batzuen arteko artikulazioan esperientzia duena, bereziki kirola, gizarte-eraldaketaren eta balio estrategikoaren eragile gisa. Bere ibilbideak sektore publikoa eta pribatua, irabazi-asmorik gabeko erakundeak eta erakunde multilateralak hartzen ditu. New Yorken oinarrituta, Iraunkortasun zuzendari izan zen Mazars USA aholkularitza-enpresan 2021etik 2024ra. Aurretik, nazioarteko aholkulari independente gisa lan egin zuen, Garapenerako Nazio Batuen Programarekin (PNUD), Iberoamerikako Idazkaritza Nagusiarekin (SEGIB) eta beste erakunde batzuekin lankidetzan. 2017 eta 2018 artean FIFA 2026ko Munduko Koparako Kanada, Mexiko eta Estatu Batuetako Hautagaitzaren Batzorde Betearazlea osatu zuen, Iraunkortasuneko zuzendari gisa. Era berean, 2022ko FIFAREN Munduko Koparako Estatu Batuetako Hautagaitzaren Iraunkortasunari buruzko Aholkularitza Taldeko kide izan zen. Hamarkada bat baino gehiago eman zuen New Yorkeko Columbia Unibertsitatean, eta hainbat kargutan aritu zen Earth Institute, Columbia Global Centers eta Negozio Eskolako Deming Center for Quality, Productivity and Competitiveness institutuetan.



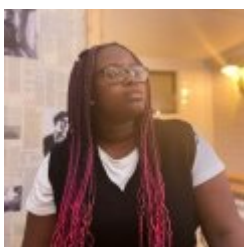
Alejandro Rijo

Komunikazioan eta garapenean aditua, nazioarteko lankidetzaren eta garapen iraunkorraren esparruan proiektuen kudeaketan eta erakundeen komunikazioan 7 urtetik gorako esperientzia duena. Nire ibilbidea gizarte-aldaketa bultzatzen duten eta garapen inklusiboa sustatzen duten komunikazio-estrategiak diseinatzean eta ezartzean oinarritu da. Gaur egun, komunikazio eta proiektuen arduraduna naiz REDS SDSN Spain Sarean, eta narratibetan, hezkuntzan eta 2030 Agendan oinarritutako proiektuen buru naiz. Esperientzia dut narratiba estrategikoak sortzen, funtsezko eragileekiko harremanak kudeatzen eta iraunkortasun-agenden ikusgarritasun instituzionala bultzatzen. Gainera, trebetasun sendotuak ditut komunikazio-estrategiak politika publikoen esparruekin eta nazioarteko garapenaren helburuekin lerrokatzeko. Lehenago, nazioarteko lankidetzako analista gisa lan egin nuen Dominikar Errepublikako Kanpo Harremanetarako Ministerioan, eskualdeko bazkideekin eta alde anitzekoekin lankidetzan, hala nola Nazio Batuekin, CEPALekin eta CESPAPekin. Era berean, nazioarteko lankidetzaz-zorroen ardura izan nuen, eta herrialdearen koordinazioa babestu nuen Ekialdeko Latinoamerika eta Asia Lankidetzako Foroaren (FOCALAE) eskualde-mekanismoan.



Anaclaudia Rossbach

20 urtetik gorako esperientzia duen ekonomialaria, hirigintzan eta etxebizitza sozialeko politiketan espezializatu da. Hiri-garapen iraunkorrean eta nazioarteko kokaleku prekarioen hobekuntzan lan egin du. São Paulon, etxebizitza-berrikuntzen buru izan zen eta Brasilgo Hirietako Ministerioari lagundu zion. Munduko Bankuko aholkularia izan zen hamarkada batez, Habitat IIIn parte hartu zuen eta Hiri Agenda Berrian lagundu zuen. ONU-Habitat erakundeko zuzendari exekutiboa izan aurretik, Latinoamerikarako eta Kariberako zuzendari izan zen Lurzoru Politikako Lincoln Institutuan.



Esther Saugga

Kamanga Influencers Club afro-ondorengo gazteek Bilbon sortutako proiektu bat da, kultur aniztasun handiena duen auzoan sortua, eta "San Frantzisko" da. Kamangak adierazpenerako, prestakuntzarako eta eduki digitalak sortzeko espazioak sortzen ditu, batez ere Euskadiko gazteentzat. Tailer, sare sozial eta kolaborazioen bidez, sare sozialen erabilera egokia, hausnarketa kritikoa, ahalduntzea eta gure istorioen ikusgarritasuna sustatu nahi ditugu. Gure helburuak hauek dira: - Sormena ustiatzeko gogoia

duten 16 eta 25 urte bitarteko gazteentzat gune bat eskaintzea - Tresna digitalen etengabeko prestakuntza eskaintzea - Ingurune digitalean gazteen presentzia indartzea, eta errealitate ezberdinen arteko zubiak sortzea. - Gure auzoa eta gure errealitatea ikusaraztea. Kamanga eten digitala hausteko jaio zen, eta materialez eta baliabidez hornitutako espazio bat eskaintzeko, pertsona horiek komunikatzen ikasteko eta sormena askatzeko. Esther Kamangako lehendakaria da, kazetaria, esataria eta eduki-sortzailea, eta Nelson Kamangako kidea, ikus-entzunezko teknikaria eta Kamangako eduki-sortzailea.

Matrikula prezioak

AURREZ AURRE	2025-07-08 ARTE
Matrikula doan	0 EUR

Kokalekua

Bizkaia Aretoa-UPV/EHU

Abandoibarra etorbidea. 48009- Bilbo

Bizkaia